Fermentatie Technologie ter bevordering van darmgezondheid en weerstand bij leghennen

Ronald Scholten, *Ph.D.*

ILVO Studiedag, 27 *October 2026, On-line*

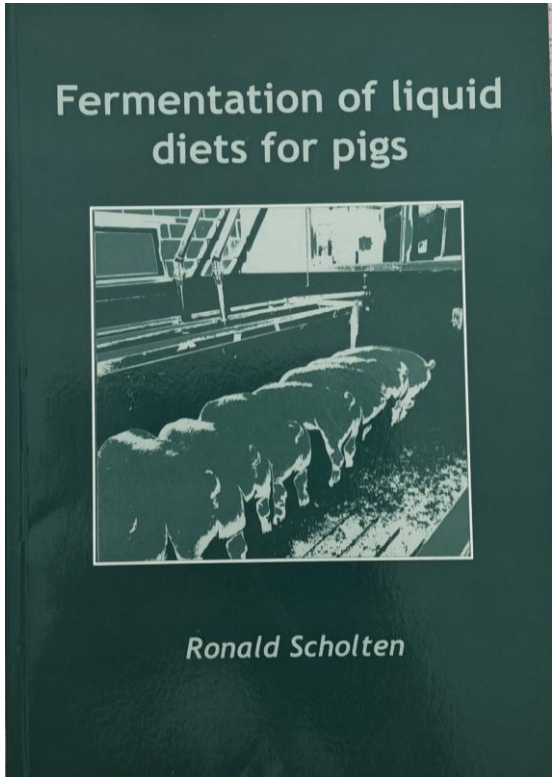

DR. FERM
SINCE 2001
INNOVATIVE FERMENTATION

Uitdagingen

- Darmgezondheid
  - Antibiotica
  - In vrijloop/uitloop directer contact met strooisel/mest en grotere kans op darmpathogenen
  - Voorefficiëntie

- Steeds langere productiecyclus (100 legweken). Extra uitdagingen qua immuniteit, ziekte en darm-issues wat mogelijk de technische resultaten en ei-kwaliteit negatief kan beinvloeden.

- Carbon footprint voer (duurzaamheid; circulariteit; import soja)

Inhoud

1. **Wat is microbiële fermentatie?**
2. Fermentatie en darmgezondheid / weerstand
3. Praktijk
4. Conclusies

Wat is fermentatie?

De omzetting van ***glucose*** door ***microben***

in ***fermentatieproducten***

MICROBEN

Schimmels

Aspergillus Niger
Aspergillus Oryzae
.....

Productie enzymen
Productie eiwit

Gisten

Saccharomyces Cerevisiae
.....

Productie alcohol

Aeroob: 100% CO_2 = 100% VERLIES
Anaeroob: 50% alcohol + 50% CO_2

Melkzuurbacteriën

Lactoplantibacillus Plantarum
Enterococcus Lactis
.....

Productie melkzuur, azijnzuur, bioactieve peptiden, bacteriocines, ...

Melkzuurbacteriën

Homofermentatief

Uit glucose produceren ze **90% melkzuur**, overige 10% is azijnzuur, ethanol, H_2O_2, CO_2

Heterofermentatief

Uit glucose produceren ze **50% melkzuur**, overige 50% is azijnzuur, ethanol, H_2O_2, CO_2

SOORTEN FERMENTATIE

VLOEIBAAR
(vrij water; 70-90% vocht)

SOLID-STATE
(geen vrij water; 30-50% vocht)

„Wat is vereist voor fermentatie”

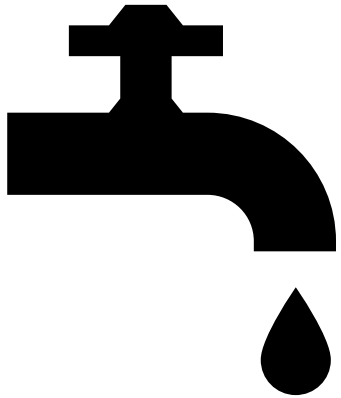

70-90%
30-50%

(Eiwitrijke) grondstoffen

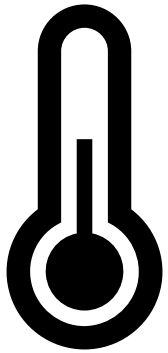

35-37 °C
30-32 °C

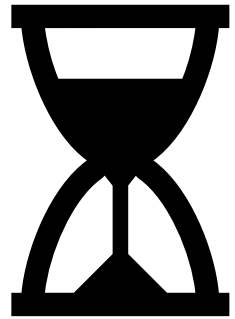

24 uur
>72 uur

MZB

VLOEIBARE FERMENTATIE IN DE PRAKTIJK

SOLID-STATE FERMENTATIE IN DE PRAKTIJK (1)

China: integratie varkens en vleeskuikens. Bij diverse voerfabrieken een eigen SSF unit.

Veel arbeid vereist; lage investering. Fermentatiezakken 1-weg ventiel; warmtekamers.

SOLID-STATE FERMENTATIE IN DE PRAKTIJK (2)

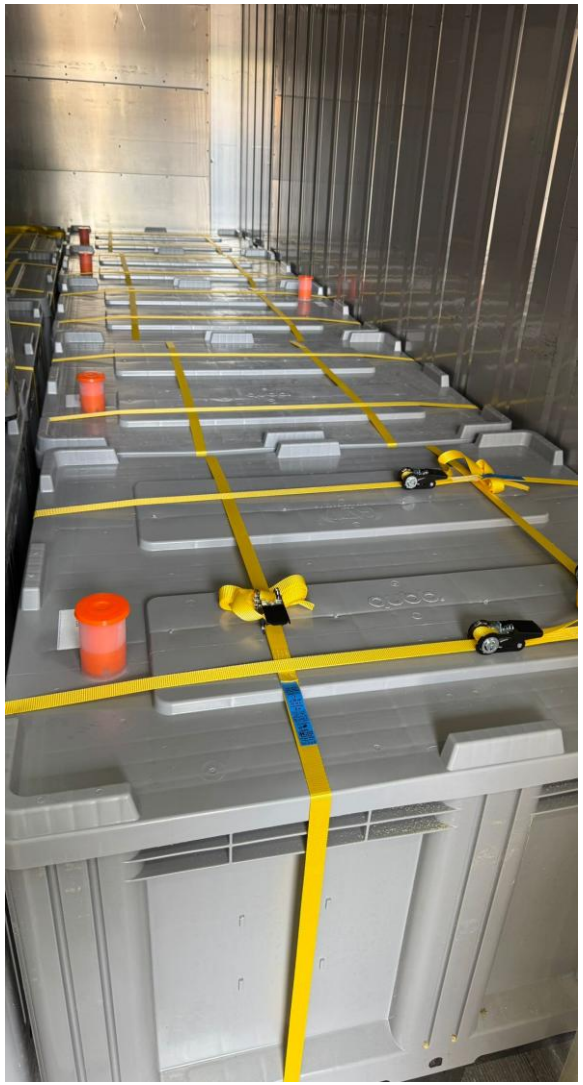

SOLID-STATE FERMENTATIE IN DE PRAKTIJK (3)

Silo-slurf | Inkuilen. Bijv. Mengkuilen tarwe + erwten

Harvestore silo

SOLID-STATE FERMENTATIE IN DE PRAKTIJK (4)

Vol-automatische SSF; modulair (per unit 10.000 ton/jaar)

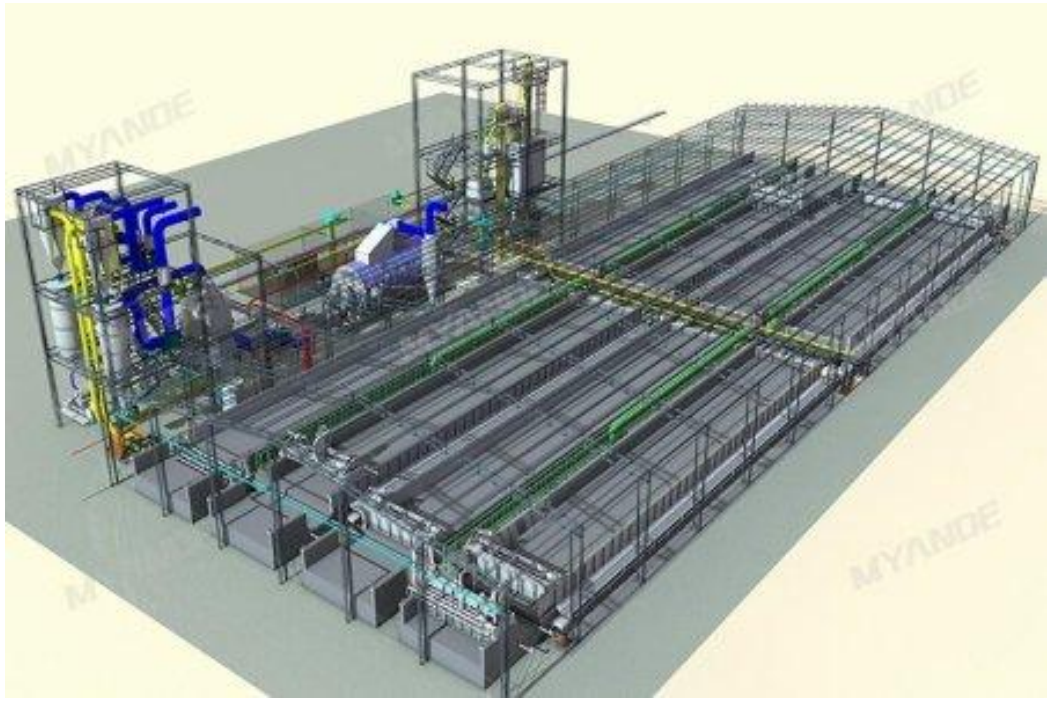

Myande (China)

FAMSUN (China)

Waarom willen we fermenteren?

1. Gezondheid en stabiliteit maagdarmkanaal (een gezond mdk is voorwaarde voor efficient producerend dier)
2. Hogere verteerbaarheid van nutrienten (eiwit, vet, mineralen, ...)
3. Verminderen pathogene kiemen (Coccidiose, Coli, Clostridia, Salmonella, ...)
4. Lagere kostprijs

Kenmerken vóór en ná melkzuur fermentatie

	VOOR *(droog)*	NA (gefermenteerd)
Voor-verteringstijd	0	**≥24-72 uur**
Melkzuurbacteriën (cfu/ml)	10^2 - 10^4	**10^8 - 10^{10}**
Melkzuur (herberekend naar 88% DS)	0	**5 - 7%**
Azijnzuur (herberekend naar 88% DS)	0	**0.5 – 0.7%**
pH	5.7 – 6.0	**3.5 – 4.0**
Zuurbindend vermogen	Hoog	**Laag**
Anti-Nutritionele Factoren	Hoog	**Laag**
Enzym Activiteit	0	**Hoog**
Deeltjesgrootte	100%	**Kleiner/Zachter**

Fermentatie = Multi-Factorieel Concept

Welke grondstoffen kunnen we fermenteren?

Sojaschroot

Raapzaadschroot

Zonnebloemschroot

Katoenzaadschrtoot

Palmpitschroot
Peanut Meal
Coconut Meal
.....

Granen

Tarwegries

Sojahullen

Havergries
Rijstegries
Rijsthullen
Zonnebloemhullen
.....

Cacao doppen

Pinda doppen

Citruspulp
Koffieprut
Bananen stam
Bamboe stengels
.....

Samenstelling – voorbeeld (Legmeel Fase 1 vanaf 28 wk)

Grondstof	Aandeel (%)
Mais	25,0
Tarwe	23,2
Sojaschroot 46	7,6
Zonnepitschroot LP	7,0
Raapzaadschroot	6,0
Erwten	5,0
Kalksteentjes	4,9
Haver	3,0
Tarwegries	3,0
Rijstevoermeel	2,5
Haverdoppen	1,4
Overige	11,4

Vele grondstoffen die in geschikt zijn voor fermentatie en die daarmee „opgewaardeerd” kunnen worden

Inhoud

1. Wat is microbiële fermentatie?
2. **Fermentatie en darmgezondheid / weerstand**
3. Praktijk
4. Conclusies

Parasieten / Wormbesmetting

- ✓ EU Bio: de eieren van bio-leghennen die worden ontwormd mogen gedurende de duur van wormbehandeling (indien via voer: 7 dagen) plus 2 extra dagen (48 uur) wachttijd **niet** als bio-eieren worden verkocht.

- ✓ Fermentatie doodt geen bestaande wormen

- ✓ Fermentatie kan **preventief** werken: bevordert gezonde darmflora en darmwand, verbetert weerstand / immuniteit ➔ komende slides overzicht gepubliceerde wetenschappelijke studies

- ✓ Klant in biologisch kippensector zweert bij „CCM” (gefermenteerde maiskorrels) om minder last van wormen te hebben.

- ✓ Persoonlijk denk ik dat gefermenteerd voer de „groei-omstandigheden van wormen / larven IN het dier minder gunstig maakt”, maar ook de microbiële belasting van het bodemstrooisel positief beinvloedt.

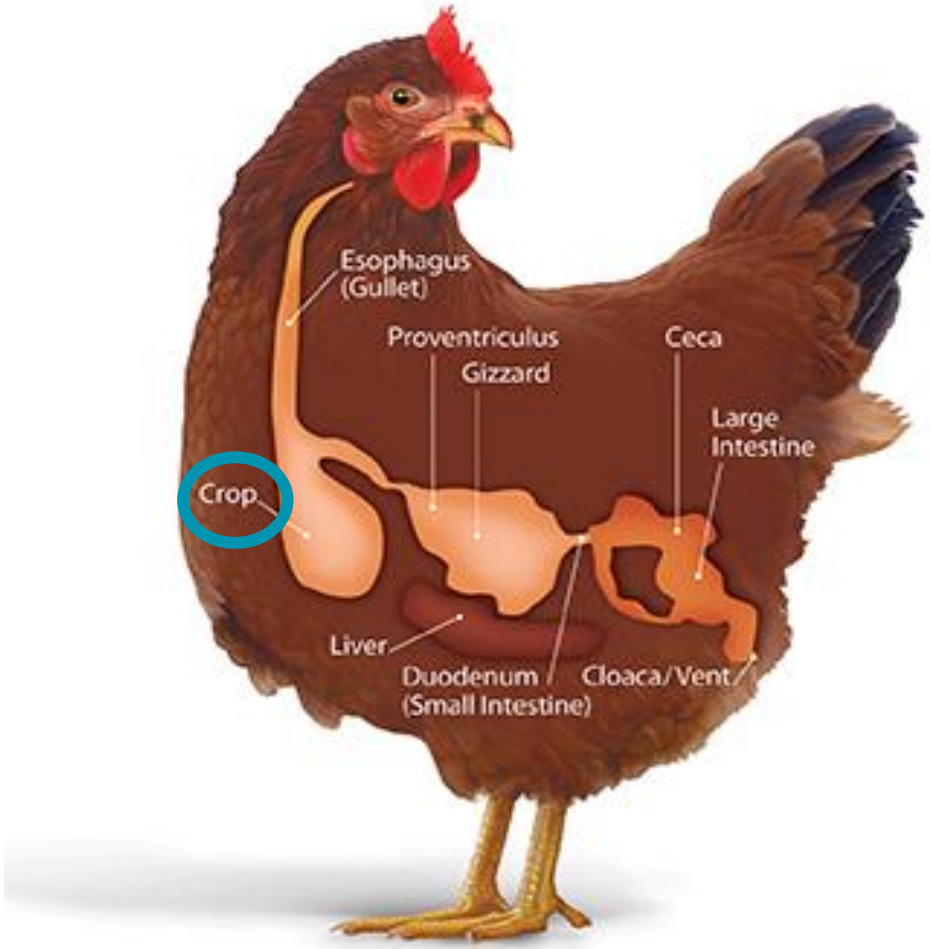

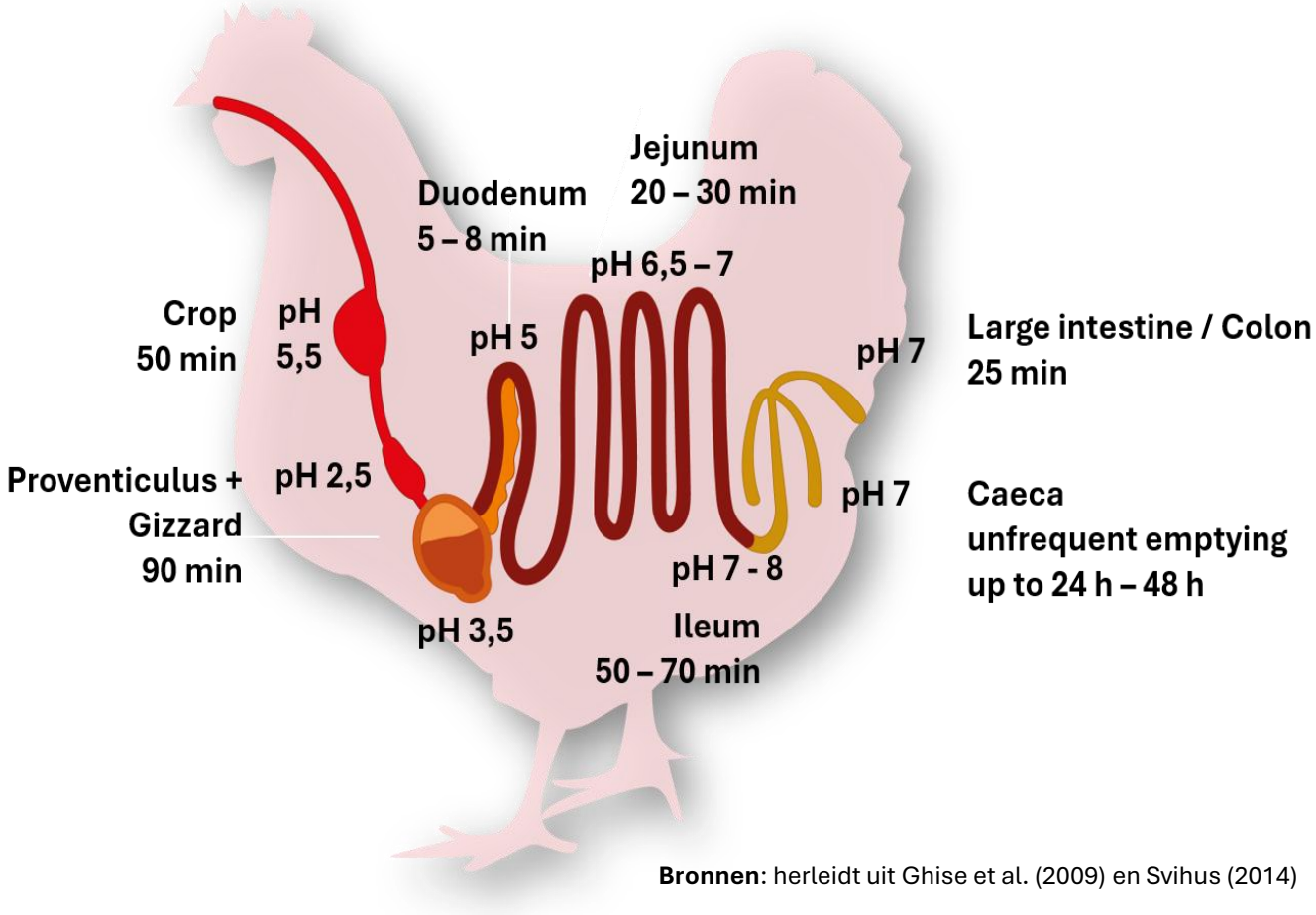

Bronnen: herleidt uit Ghise et al. (2009) en Svihus (2014)

Functie van de Krop:
Opslag + bevochtigen (tot 50% vocht)

Proventriculus/kliermaag: enzymen + HCl
Gizzard/spiermaag: “voermenger/-maler”

Beperkte tijd voor vertering (± 3-6 uur; excl. tijd in ceca/blinde darm)

OUT OF THE BOX idee:
Waarom voegen we geen fermentatiestap toe VÓÓR de kip? (verlengde verteringstijd van minstens 24 uur)

Fermentatie & Productiecijfers (1)

- 480 Hy-line bruine leghennen (28-weken oud)
- 2 groepen: controle (basisvoer mais/soja), ferment (gefermenteerd basisvoer)
- Elke groep heeft 6 herhalingen met elk 40 leghennen
- Ferment: volledig voer
- Anaerobe SSF, 40% vocht, 37 °C, 2 dagen.
- Proef is uitgevoerd in periode 28 tot 40 weken leeftijd

	Controle	Ferment	P-value
Legpercentage (%)	82,2	**89,5**	<0,05
Voerconversie (kg voer/kg ei)	2,45	**2,18**	<0,05
Eigewicht (g)	58,2	59,8	NS
Uitval (%)	4,2	**1,8**	<0,01
Eischaal sterkte (N/cm^2)	40,2	**49,2**	0,071
Eischaal dikte (mm)	3,53	3,85	NS
Haugh eenheid [1]	65,35	**73,25**	0,041

[1] wereldwijde standaardmaatstaf voor de versheid en kwaliteit van een ei.

Bron: Li et al., 2025 https://doi .org/10.3390/fermentation11030123

- 360 Hy-Line bruine leghennen (80-weken oud)
- 2 groepen: controle (basisvoer mais/soja), **20%** ferment (gefermenteerd basisvoer)
- Elke groep heeft 5 herhalingen met elk 36 leghennen
- Ferment: 60% mais, 25% sojaschroot, 15% tarwegries. Anaeroob SSF, 40% vocht, 37 °C, 14 dagen.
- Proef is uitgevoerd in periode 80 tot 90 weken leeftijd (1e 2 weken adaptatie op voer)

	Controle	Ferment	P-value
Legpercentage (%)	73,96	**78,24**	0,035
Voerconversie (kg voer/kg ei)	2,20	**2,12**	0,035
Eigewicht (g)	60,33	61,04	NS
Breuk eieren (%)	0,98	**0,73**	0,020
Haugh eenheid [1]	69,01	**75,82**	0,005

[1] wereldwijde standaardmaatstaf voor de versheid en kwaliteit van een ei.

Bron: W. Guo et al., 2022; https://doi .org/10.1016/j.animal.2022.100676

Fermentatie → betere voerbenutting, betere eikwaliteit

Fermentatie & Productiecijfers (2)

- 270 Jing Fen No. 6 leghennen (22-weken oud)
- 3 groepen: controle (basisvoer mais/soja), **6%** gefermenteerd voer (Bacterie A, Bacterie B)
- Elke groep heeft 6 herhalingen met elk 15 leghennen
- Ferment: 60% mais, 20% sojaschroot, 20% tarwegries. Anaeroob SSF, 30% vocht, 37 °C, 5 dagen.
- Proef is uitgevoerd in periode 22 tot 30 weken leeftijd

	CON	Ferm A	Ferm B	P-value
Legpercentage (%)	88,83	91,83	91,83	NS
Voerconversie (kg voer/kg ei)	2,19^{a}	**2,02^{b}**	**1,99^{b}**	0,03
Eigewicht (g)	56,74	57,39	57,13	NS
Eischaal sterkte (kg/cm^2)	37,86	39,04	38,73	NS
Haugh eenheid [1]	96,00^{b}	97,70^{ab}	**98,91^{a}**	0,04

[1] wereldwijde standaardmaatstaf voor de versheid en kwaliteit van een ei.

Bron: L. Guo et al., 2021; https://doi .org/10.3390/ani1102799

- 360 Jing Fen No. 6 leghennen (22-weken oud)
- 4 groepen: controle (basisvoer mais/soja), **6%** gefermenteerd voer (Bacterie A, Bacterie B, Bacterie C)
- Elke groep heeft 6 herhalingen met elk 15 leghennen
- Ferment: 60% mais, 20% sojaschroot, 20% tarwegries. Anaeroob SSF, 30% vocht, 25 °C, 5 dagen.
- Proef is uitgevoerd in periode 22 tot 30 weken leeftijd

	CON	Ferm A	Ferm B	Ferm C	P-value
Legpercentage (%)	88,83	91,33	91,50	90,17	0,130
Voerconversie (kg voer/kg ei)	1,99^{a}	1,96^{ab}	**1,86^{bc}**	**1,85^{c}**	0,016
Eischaal sterkte (N/m^2)	41,99	45,01	46,11	41,62	0,524
Haugh eenheid [1]	94,40^{c}	95,55^{bc}	**96,50^{ab}**	**97,58^{a}**	0,004

[1] wereldwijde standaardmaatstaf voor de versheid en kwaliteit van een ei.

Bron: J. Lv et al., 2022; https://doi .org/10.1016/j.psj.2021.101570

Fermentatie → betere voerbenutting, betere eikwaliteit

Fermentatie & Darmmorfologie

	CON	FERM	P-value
DUODENUM			
Villushoogte (um)	521	**590**	0,025
VH : CD	3,08	**3,29**	0,041
JEJUNUM			
Villushoogte (um)	726	**811**	0,013
VH : CD	3,48	**3,82**	0,035
ILEUM			
Villushoogte (um)	667	**740**	0,015
VH : CD	3,83	**4,12**	0,027

Bron: Li et al., 2025 https://doi .org/10.3390/fermentation11030123

	CON	FERM	P-value
DUODENUM			
Villushoogte (um)	1.260	**1.422**	0,041
VH : CD	6,42	6,62	NS
JEJUNUM			
Villushoogte (um)	950	**1.077**	0,010
VH : CD	6,69	7,09	NS
ILEUM			
Villushoogte (um)	580	**716**	0,004
VH : CD	5,45	5,73	NS

Bron: W. Guo et al., 2022; https://doi .org/10.1016/j.animal.2022.100676

	CON	Ferm A	Ferm B	P-value
DUODENUM				
Villushoogte (um)	989^{b}	**1008^{a}**	**1014^{a}**	0,03
VH : CD	$6,54^{b}$	**$6,69^{a}$**	**$6,72^{a}$**	<0,01
JEJUNUM				
Villushoogte (um)	972^{b}	**1009^{a}**	**1024^{a}**	<0,01
VH : CD	$6,24^{b}$	**$6,64^{a}$**	**$6,73^{a}$**	<0,01
ILEUM				
Villushoogte (um)	995	1008	1012	NS
VH : CD	$6,49^{b}$	**$6,59^{a}$**	**$6,57^{a}$**	0,03

Bron: L. Guo et al., 2021; https://doi .org/10.3390/ani1102799

Fermentatie → langere villi + betere verhouding VH:CD → betere darmgezondheid

Fermentatie & Immuniteit

- 360 Hy-Line bruine leghennen (18-weken oud)
- 5 groepen: controle (basisvoer mais/soja), 0 - 2,5 - 5,0 - 7,5 - 10% gefermenteerde sojaschroot
- Elke groep heeft 6 herhalingen met elk 12 leghennen
- Ferment: sojaschroot. Herkomst: Wilmar (Shanghai, China)
- Proef is uitgevoerd in periode 18 tot 31 weken leeftijd (wv 1 week adaptatie)

	Controle (0%)	2,5%	5,0%	7,5%	10,0%	P-value
Legpercentage (%)	79,9^{b}	**81,7^{a}**	**82,1^{a}**	**83,2^{a}**	**83,6^{a}**	0,034
Voerconversie (kg voer/kg ei)	2,51^{a}	**2,36^{b}**	2,48^{ab}	**2,39^{b}**	**2,35^{b}**	0,017
VH:CD jejunum	6,79^{c}	**10,89^{b}**	**11,92^{a}**	**12,06^{a}**	**12,82^{a}**	<0,001
IgG (ug/ml)	60,2^{c}	60,7^{c}	**68,6^{b}**	**69,9^{ab}**	**71,7^{a}**	0,017
IgM (ng/ml)	1698^{c}	**2515^{b}**	**2530^{b}**	**3618^{a}**	**3620^{a}**	<0,001
IgA (ng/ml)	4620^{c}	**5254^{b}**	**5485^{b}**	**5870^{a}**	**5980^{a}**	0,011
IL-1ß [1]	1,00^{a}	0,91^{ab}	**0,81^{b}**	**0,65^{c}**	**0,66^{c}**	<0,001
TNF-alpha [2]	1,00^{a}	**0,77^{b}**	**0,66^{bc}**	**0,50^{c}**	**0,57^{c}**	<0,001

[1] Pro-ontsteking cytokine eiwit [2] een signaal-eiwit gemaakt door het immuunsysteem dat ontstekingen veroorzaakt

Bron: Obianwuna et al. 2024; https://doi .org/10.1016/j.aninu.2024.03.015

Hoe beïnvloedt gefermenteerd voer de verteerbaarheid?

- ✓ Verlaging pH-waarde in krop en kliermaag
  - De pepsine-activiteit is pH-afhankelijk: pH < 4,0 is nodig, pH 2,0-3,0 is ideaal
  - Gefermenteerde eiwitrijke ingrediënten: pH rond de 4,0 (in plaats van 6 of hoger), hoog melkzuur
  - Onverteerd eiwit dat dikke darm binnendringt, leidt tot ongewenste groei van pathogene bacteriën
  - Barrière tegen pathogene microben
- ✓ Molecuulgrootte van het eiwit
- ✓ Anti-nutritionele factoren (ANF's)
- ✓ Nutriënten en mineralen (oa. Ca, Zn) die ingekapseld zitten (oa in vezels) worden vrijgemaakt

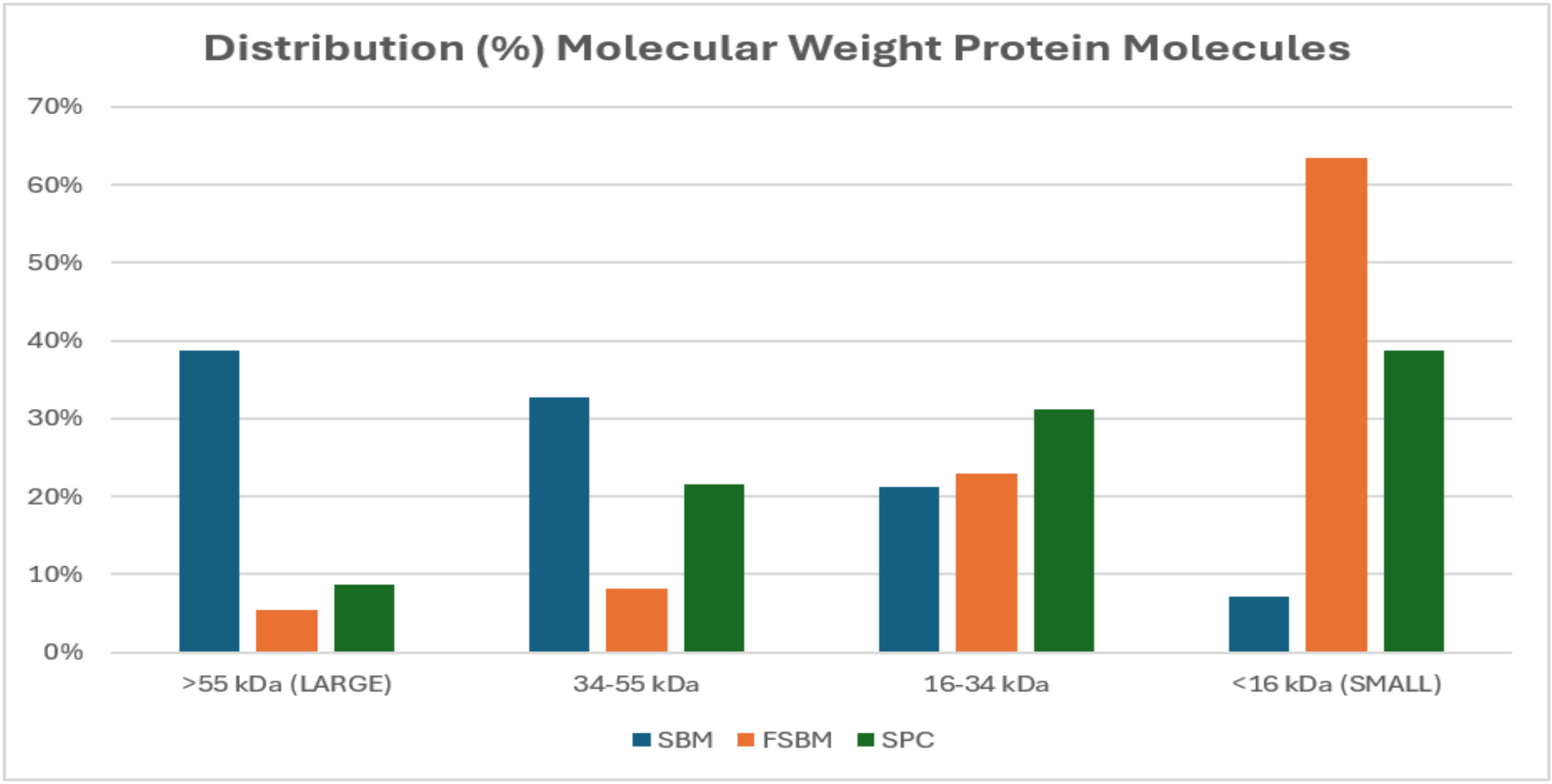

[1] SBM: SoyBean Meal; FSBM: Fermented SoyBean Meal; SPC: Soy Protein Concentrate

Source: C.C. Chen et al., 2010 – *Asian-Austr. J. Anim. Sci. 23 (5), p. 598-606*

Fermentatie → kleinere moleculen → hogere oplosbaarheid → hogere verteerbaarheid

Afbraak van ANF’s door SSF

			SOJASCHROOT	
	Nutriënt (100% drogestof)		**Non-Fermented**	**Fermented**
	Ruw Eiwit	%	50.2	51.3%
ANF’s	Stachyose	%	**7.53**	**0.01**
	Raffinose	%	**1.97**	**0.09**
	Trypsin Inhibitor Activity	mg/g	**1.70**	**0.19**
	Melkzuur	%	**0**	**5.3**
	Azijnzuur	%	**0**	**0.2**
	pH		**6.6**	**4.3**

Fermentatie = afbraak ANF’s & hoge productie melkzuur

Plantaardige, eiwitrijke grondstoffen

- ✓ Soja is de gouden standaard. Sojaschroot is het bijproduct van het persen van olie.
- ✓ Eiwitrijke grondstoffen gaan over de verteerbaarheid / biologische beschikbaarheid van het eiwit

	Ruw Eiwit (%/kg)	Verteerbaarheid Ruw Eiwit (%)	Ileal vtb. Lysine pluimvee (kg / ton)
Sojaschroot	44%	88%	104,7
Raapzaadschroot	34%	74%	49,3
Zonnebloempitschroot	36%	78%	38,6
Voererwten	20%	85%	25,3
Veldbonen	23%	70%	25,9

- ✓ Plantaardige eiwitgrondstoffen: Anti-Nutritionele Factoren (ANF's).
- ✓ Fermentatie verhoogt de eiwitverteerbaarheid met minstens 5%.

Conditions:

FERMENTATIE

- ✓ Inweken
- ✓ Vermenigvuldiging Melkzuurbacteriën
- ✓ Afbraak van Anti-Nutritionele Factoren (ANF)
- ✓ Macro-moleculen → kleinere moleculen

- ✓ Productie van organische zuren
- ✓ Verlaging pH
- ✓ Activering & Productie van enzymen
- ✓ Productie van **postbiotics**

- ✓ Verbetering van de nutrient verteerbaarheid
- ✓ Verbetering van de darm histomorphologie (VH, VH:CD)
- ✓ Verbetering van de darm immunologie

Gezondere en efficientere productie
Lager verbruik van antibiotica
Lagere (voer) kosten

Inhoud

1. Wat is microbiële fermentatie?
2. Fermentatie en darmgezondheid / weerstand
3. **Praktijk**
4. Conclusies

Belangrijke vragen

1) Boerderij
2) Voerfabriek
3) Extern aankopen

1) Vochtig (70-90% vocht)
2) Vochtig (35-40% vocht; ala CCM)
3) Deels drogen (tot bijv. 20-25% vocht)
4) Drogen (tot 10% vocht)

1) Handmatig
2) Semi-Automatisch
3) Automatisch

1)	Toevoegen vloeibaar ferment	(10 – 50 ltr/ton)
2)	Toevoegen natte SSF	(50 - 100 kg/ton)
3)	Toevoegen droge SSF	(geen beperking vocht)
4)	Toevoegen fermentatie additief	(100 g tot 1 kg/ton)

(Darm)gezondheid

Voerconversie

Opbrengst / Kosten

NATUUR versus B(R)OE(R)DERIJ

Microbiële openting / Voersysteem

Welke bacteriën gaan het maag-darmkanaal openten?
Kunnen we de kuikens helpen door extra vocht toe te voegen aan droogvoer?

VLEESKUIKENS: DUIDELIJKE VOORKEUR "NAT" BOVEN "DROOG".

Aangepast van: Elling-Staats et al. 2017

- Vleeskuikens
- Keuze-gevoede periodes
- P1 (D1-7): kruimel startvoer 25% gemalen tarwe (GW) in 2 aparte bakken met DROOG versus WET voer (1:1 voer water)
- P2 (D8-21): 4 voederbakken: GW, WW (volkoren), gevoerd DROOG of WET

	GW DRY	GW WET	WW DRY	WW WET
P1	**9.3%**	**90.7%**		
P2	**1.1%**	**33.7%**	**2.6%**	**62.6%**

Aangepast van: PhD-dissertatie Khoa (2007)

- 320 DOC Ross-308
- 32 hokken x 10 kuikens per hok
- WET voeding (1:1 voer water)
- De eerste 3 dagen 1:1,3 voor extra vocht
- 3x dag voeren, vers (beide groepen)
- Behandeling tijdens de eerste 21 dagen

Table 2. Effect of different treatments on feed intake (g), body weight gain (g) and feed conversion ratio of birds during 0- 21 days (Mean ± SD)

Conformation	Acidification	Structure	FI	BWG	FCR
Dry	Acidified	Coarse	902 ± 57	560 ± 61	1.62 ± 0.09
		Fine	720 ± 74	401 ± 71	1.82 ± 0.16
	Non acidified	Coarse	847 ± 75	468 ± 99	1.85 ± 0.35
		Fine	737 ± 117	409 ± 112	1.85 ± 0.21
Wet	Acidified	Coarse	1139 ± 89	766 ± 109	1.50 ± 0.16
		Fine	1241 ± 51	925 ± 48	1.34 ± 0.02
	Non acidified	Coarse	1174 ± 45	830 ± 37	1.41 ± 0.02
		Fine	1192 ± 56	890 ± 124	1.50 ± 0.32

Uitdaging lange termijn: hoe kunnen we kuikens (deels) nat(ter) voeren?
Korte termijn: toevoegen kleine hoeveelheid vocht via ferment

Think OUT OF THE BOX (1)

- ✓ Hongarije: arbeidskosten circa 1/3 van NW-Europa
- ✓ Relatief veel handwerk; combinatie van vloeibare fermentatie en SSF
- ✓ **Tot 10% SSF** sojaschroot (**<u>NIET gedroogde vorm</u>**) in eigen voerfabriek (kuikens, biggen)

Combinatie van vloeibare fermentatie + SSF

Eigen testbedrijf „VivaFarm”

Think OUT OF THE BOX (2)

- ✓ Bedrijf Robert Nijkamp (Raalte – NL); langzaam groeiende kuikens
- ✓ Sprayen **tot 5% vloeibare ferment** op het droogvoer (op boerderij)
- ✓ Doel: darmgezondheid + voerconversie

Think OUT OF THE BOX (3)

- ✓ Project India: ontwikkeling gefermenteerd additief (**100 gram/ton mengvoer**)
- ✓ Mengsel van 2 speciale grondstoffen; 4 verschillende stammen; individueel fermenteren
- ✓ Tests op universiteit + bedrijf. Nu introductie in markt.

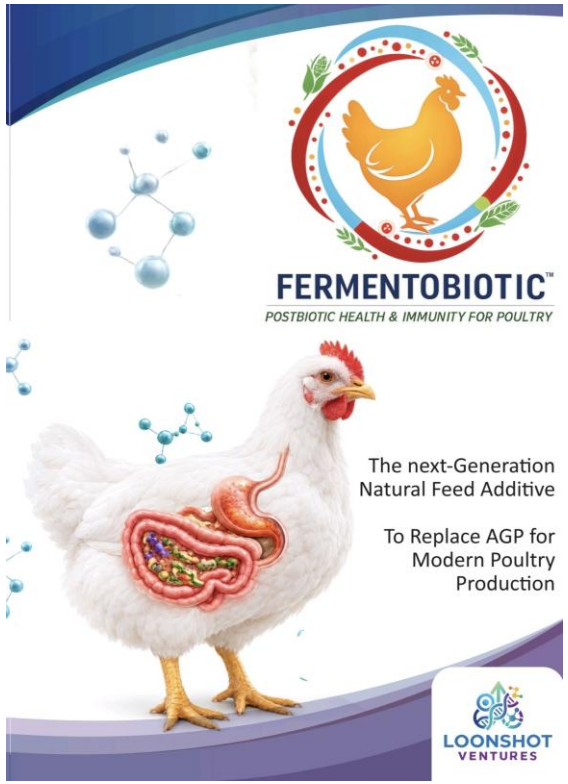

Inhoud

1. Wat is microbiële fermentatie?
2. Fermentatie en darmgezondheid / weerstand
3. Praktijk
4. **Conclusies**

Fermentatie:

- ✓ Duidelijk positief effect op **voerconversie**
- ✓ Duidelijk positief effect op **darmmorphologie** (VH, VH:CD) = indicator darmgezondheid
- ✓ Duidelijk positief effect op **haugh eenheid** (eikwaliteit)
- ✓ Overwegend positief effect op **leg%** (significant dan wel numeriek)
- ✓ Lijkt een positief effect op **weerstand / immuniteit** te hebben

Wat levert het op voor de boer?

- ✓ Gezondere en efficientere productie
- ✓ Minder antibiotica
- ✓ Lagere (voer)kosten

+36 704 095 329

ronald@drferm.com

www.drferm.com

LinkedIn

Dr.FERM Ronald Scholten

Fermentation concepts for farm animals 🐥 | 🐔 | 🐖 | ...